

गोरखापत्र संस्थान
प्रशासन सेवा, ६ तह, प्रशासन अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसारका चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ४०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न X २ अङ्क	४५ मिनेट
				विषयगत (Subjective)	५ प्रश्न X १० अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत (Subjective)	१० प्रश्न X १० अङ्क	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण : सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ४०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
सीप परीक्षण	१०	कम्प्युटर सीप सम्बन्धी प्रयोगात्मक (२० मिनेट)
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

गोरखापत्र संस्थान
प्रशासन सेवा, ६ तह, प्रशासन अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- सामान्य ज्ञान

1. **भूगोल र जनसंख्या सम्बन्धी**
 - 1.1 विश्वको भूगोलको बारे जानकारी
 - 1.2 नेपालको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक भूगोल
 - 1.3 नेपालका प्रमुख प्राकृतिक स्रोत र साधनहरु सम्बन्धी जानकारी
 - 1.4 भौगोलिक विविधता, जनसंख्या र जनजीवन
2. **इतिहास र संस्कृति सम्बन्धी**
 - 2.1 विश्वका प्रमुख सभ्यताहरु तथा कौशिकी सभ्यता, बागमती सभ्यता, गण्डकी सभ्यता, कर्णाली सभ्यता बारे जानकारी
 - 2.2 विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरु - म्याग्नाकार्टा, पुनर्जागरण, औद्योगिक क्रान्ति, कन्सर्ट अफ युरोप, अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्राम, फ्रान्सको राज्यक्रान्ति, अक्टोवर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध बारे जानकारी
 - 2.3 नेपालको प्राचीनकाल, मध्यकाल र आधुनिक नेपालको इतिहास
 - 2.4 नेपालको सांस्कृतिक, धार्मिक एवं मौलिक परम्परा, जातजाति, भाषाभाषी, कला र साहित्य सम्बन्धी ज्ञान
 - 2.5 नेपालका मुर्त र अमुर्त सम्पदाहरु तथा संरक्षणका उपायहरु
3. नेपालमा कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत, मानव संसाधन तथा नेपालको अर्थतन्त्रसँग सम्बद्ध योजना, स्रोत/साधनहरुको परिचालन, वृद्धि, विकास तथा रोजगार सम्बन्धी सवाल/विषयहरु र चालु आवधिक योजना बारे जानकारी
4. **शासनपद्धति र शासन**
 - 4.1 शासनका आधारभूत पक्षहरु: अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरु
 - 4.2 नेपालमा संबैधानिक विकासक्रम र नेपालको वर्तमान संविधान
 - 4.3 कर्तव्य र अधिकारमा आधारित सवाल/विषयहरु, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, आरक्ष र सवलीकरण सवालहरु
 - 4.4 संघीयता र नेपालमा संघीयता शासन प्रणालीको कार्यान्वयन
 - 4.5 राष्ट्रियता र राष्ट्रिय सरोकारका विषयहरु
5. पर्यावरण, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जैविक विविधता सम्बन्धी जानकारी
6. विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरु, प्रसिद्ध वैज्ञानिक र तिनको योगदान
7. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरु एवं महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरु

गोरखापत्र संस्थान
प्रशासन सेवा, ६ तह, प्रशासन अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

8. नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संयुक्त राष्ट्रसंघ (UNO), सार्क (SAARC), बिमस्टेक (BIMSTEC), आसियान (ASEAN), युरोपियन संघ (European Union), विश्व व्यापार संगठन (WTO) बारे जानकारी
9. विश्वमा मुद्रण र छापाखानाको इतिहास तथा नेपालको मुद्रण, छापाखाना र पत्रपत्रिकाको इतिहास, मुद्रण प्रविधि र नेपालका विभिन्न किसिमका छापाखानाहरु बारे जानकारी
10. गोरखापत्र संस्थानको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, वर्तमान अवस्था र औचित्य
11. नेपालमा आमसञ्चार माध्यमको विकासक्रम र वर्तमान अवस्था
12. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रमुख समाचार एजेन्सीहरु बारे सामान्य जानकारी

गोरखापत्र संस्थान
प्रशासन सेवा, ६ तह, प्रशासन अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (४० अङ्क)

१. प्रशासन र व्यवस्थापन

- १.१ प्रशासन/व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र नवीनतम अवधारणा
- १.२ व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा, नेतृत्व, समन्वय, अधिकार प्रत्यायोजन, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन बारे जानकारी
- १.३ कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, प्रकोप व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन, संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धति
- १.४ मानव संसाधन व्यवस्थापनका विविध पक्षहरु बारे जानकारी
- १.५ कार्यालय कार्यविधिहरु, अभिलेख व्यवस्थापन र जिन्सी व्यवस्थापन
- १.६ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र यसको महत्व
- १.७ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- १.८ सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सार्वजनिक सेवा वडापत्र

२. आर्थिक प्रशासन र सूचना-सञ्चार प्रविधि

- २.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरु र महत्व
- २.२ बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन प्रक्रिया र बजेट चक्र
- २.३ लेखा र लेखापरीक्षणको अर्थ, उद्देश्य र महत्व
- २.४ गोपनीयता एवं आचार संहिता
- २.५ नैतिकता, उत्तरदायित्व, जवाफदेहिता र व्यवसायिकता
- २.६ नेपालमा सार्वजनिक संस्थाको वित्तिय प्रणाली, अवस्था, समस्या र चुनौतीहरु
- २.७ विकासमा सूचना-सञ्चार प्रविधिको भूमिका
- २.८ Computer and its applications: Windows basic, Word processing, Electronic spreadsheets, Presentation system, Multimedia, E-mail and Internet बारेमा जानकारी

खण्ड (ख) – (४० अङ्क)

३. सार्वजनिक संस्थान सम्बन्धी

- ३.१ नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको आरम्भ, विकास र औचित्य
- ३.२ गोरखापत्र संस्थानको इतिहास, उद्देश्य, संगठनात्मक स्वरूप, विकास, विस्तार, वर्तमान अवस्था, गतिविधिहरु तथा गोरखापत्र लगायतका ऐतिहासिक दस्तावेजहरुको अभिलेखिकरण र यसको महत्व
- ३.३ सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय र गोरखापत्र संस्थान बीचको अन्तरसम्बन्ध
- ३.४ गोरखापत्र संस्थानको नेपालको सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक क्षेत्रहरुको विकासमा योगदान

गोरखापत्र संस्थान
प्रशासन सेवा, ६ तह, प्रशासन अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 3.5 श्रमिक संगठन (Trade Union) र सामूहिक सौदावादी (Collective Bargaining)
- 3.6 विश्वव्यापीकरण, उदारीकरण र सार्वजनिक संस्थानको अवधारणा र प्रयोग
- 3.7 सार्वजनिक संस्थानहरूको व्यवस्थापन
- 4. **ऐन, नियम, नीति र निर्देशिका**
 - 4.1 गोरखापत्र संस्थान ऐन, २०१९
 - 4.2 गोरखापत्र संस्थान कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०५२
 - 4.3 गोरखापत्र संस्थान आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६५
 - 4.4 विज्ञापन संकलन, प्रकाशन एवं विज्ञापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०५३
 - 4.5 प्रकाशन एवं बिक्री वितरण निर्देशिका, २०५९
 - 4.6 छापाखाना र प्रकाशन सम्बन्धी ऐन, २०४८ तथा छापाखाना र प्रकाशन सम्बन्धी नियमावली, २०४९
 - 4.7 श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१ र श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी नियमावली, २०५३
 - 4.8 राष्ट्रिय आमसञ्चार नीति, २०७३
 - 4.9 सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५
 - 4.10 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
 - 4.11 विद्युतिय कारोवार ऐन, २०६३
 - 4.12 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९

खण्ड (ग) – (२० अङ्क)

5. **व्यवहारिक अभिव्यक्ति र लेखन सिप सम्बन्धी**

5.1 **(क) लेखन सीप र अभिव्यक्ति प्रस्तुतिकरण**

दिइएका दुई विषयहरू मध्ये कुनै एक विषयमा समिक्षात्मक अभिव्यक्ति प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ । यस्तो अभिव्यक्ति पूर्ण लेखनमा सम्बन्धित बुँदाहरू क्रमबद्ध भए नभएको र उम्मेदवारको विचारहरू उपयुक्त रूपले शैली र अपेक्षित रूपमा प्रस्तुत भए नभएको परीक्षण गरिने छ ।

अथवा

(ख) बुँदा लेखन वा सारांश लेखन

बढीमा ३०० शब्दहरू भएको उद्धृतांश दिइनेछ । सो उद्धृतांश पढेर सोको उपयुक्त सार आफ्नो भाषा र शैलीमा लेख्नु पर्नेछ ।

5.2 **टिप्पणी, मस्यौदा, प्रस्ताव र प्रतिवेदन लेखन**

कार्यालयको काम सम्बन्धी निर्धारित विषयका सम्बन्धमा टिप्पणी वा प्रस्ताव वा प्रतिवेदन लेख्न दिइनेछ । टिप्पणी वा प्रस्ताव वा प्रतिवेदन लेख्दा शैली, ढाँचा, तथ्य, भाषा, मौलिकता र स्पष्टतामा ध्यान दिनुपर्नेछ ।

गोरखापत्र संस्थान
प्रशासन सेवा, ६ तह, प्रशासन अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय चरण		
विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
सीप परीक्षण	१०	कम्प्युटर सीप सम्बन्धी प्रयोगात्मक (२० मिनेट)

Computer Practical Examination Scheme

Contents	Marks	Time
Devanagari Typing	2	5 minutes
English Typing	2	5 minutes
Word processing	2	10 minutes
Electronic Spreadsheet	2	
Presentation System	2	
Total	10	